

Coğrafya: Tabiatla meydana gelen Doğal (Fiziki) ve İnsan (Beşerî) arasındaki etkileşimi inceleyen bilim dalıdır. "Coğrafya" kavramını ilk kez Eratosthenes kullanmıştır.

Fiziki Coğrafya

- ✓ **Jeomorfoloji:** Yerçekimleri
- ✓ **Hidrografiya:** Sular
- ✓ **Biyocoğrafya:** Canlılar
- ✓ **Klimatoloji:** İklim
- ✓ **Toprak Coğrafyası**

Doğal Ortamlar:

- ✓ Atmosfer (Hava küre)
- ✓ Hidrosfer (Su küre)
- ✓ Litosfer (Taş küre)
- ✓ Biyosfer (Canlı küre)

Doğa – İnsan etkileşimi: İnsan doğadan ayrı düşünülemez. Dolayısıyla doğayla iç içe yaşar. Bu durumda bazen doğayı etkiler, bazen de doğadan etkilenir.

Doğanın İnsana etkisine Örnekler:

- ✓ Karadeniz’de evlerin (mesken) ahşaptan yapılırken İç Anadolu’da kerpiçten (toprak) yapılması
- ✓ Kuzey ülkelerinde evlerin çatılarının dik olması
- ✓ Erzurum – Kars’ta büyükbaş hayvancılık yapılırken İç Anadolu’da küçükbaş hayvancılığın yapılması

Karadeniz

İç Anadolu

Beşeri Coğrafya:

Nüfus
Yerleşme
Siyasi coğr.
Sosyal coğr.
Kültürel Coğr.
Ekonomik Coğr.
(Tarım ve Sanayi
Turizm, Maden, Enerji)

İnsanın Doğaya etkisine Örnekler:

- ✓ Süveyş kanalının yapılması
- ✓ Boğaz’a köprü ve Avrasya Tünelinin yapılması
- ✓ Akarsular üzerine barajların kurulması
- ✓ Sahillerin doldurulup üzerine şehirler inşa edilmesi

İLK ÇAĞDA COĞRAFYA

- ✓ **Eratosthenes:** Coğrafya’nın isim babasıdır.
- ✓ **Strabon:** Amasyalı’dır. 17 ciltlik Geographika adlı eseri vardır.
- ✓ **Batlamyus:** İlk çağda önemli coğrafyacılarından biridir.

ORTA ÇAĞDA COĞRAFYA

- Avrupa’da kilisenin baskıyla bilim gerileme Dönemine girmiştir. Bu yüzden Avrupalılar orta çağa "Dark age" (karanlık çağ) derler. Bu dönemde bilim adına çalışmalara İslam Dünyası öncülük etmiştir. Önemli bilim adamları: Biruni, İbni Batuda, Kaşgarlı Mahmut, İbni Haldun, Harezmi
- ✓ **Kaşgarlı Mahmut**’un Divan-ı Lügat-it Türk adlı eseri vardır. İlk Türk islami eserler arasında kabul edilir.
 - ✓ **İbn-i Haldun**’un Mukaddime adlı eseri vardır.

YENİÇAĞDA COĞRAFYA

- ✓ Yeni Çağ’da reform hareketleriyle kilisenin baskısı azalmış ve Rönesans ile birlikte Avrupa’da bilim tekrar önem kazanmıştır.
- ✓ Hindistan ve Çin ticaret yollarının Türklerin elinde olması Avrupalıları yeni ticaret yolları arayışına ve keşfedilmemiş bölgelerdeki zengin kaynakları bulmaya itmiştir. Böylece yeni kıtalar keşfedilmiş, dünyanın yuvarlak olduğu ispatlanmış, coğrafya bilimine önemli katkılarda bulunulmuştur.
- ✓ **Piri Reis** Kitabı Bahriye adlı eseri vardır. Ceylan derisi üzerine çizilmiş dünya haritasıyla bilinir.
- ✓ **Katip Çelebi**Cihannüma
- ✓ **Evliya Çelebi** Seyahatname

YAKIN ÇAĞDA COĞRAFYA

- ✓ Modern coğrafyanın temelleri bu dönemde atılmıştır.
- ✓ Alman coğrafyacılar döneme öncülük etmiştir.
- ✓ Coğrafyanın konuları ve bölümleri şimdiki şekli almıştır.
- ✓ Seyahatler bilimsel amaçlı yapılmaya başlanmıştır.
- ✓ **Carl Ritter** ve **Van Humbolt** bu dönemin önemli isimleridir.